משתתפין). וְדַוְקָא כַּרְמְלִית שֶׁהִיא תּוֹךְ הָעִיר, דְּמֻחְלָף בִּרְשׁוּת הָרַבִּים עַצְמָהּ (כה) אֲפִלּוּ *)בַּזְּמַן הַזֶּה דִּלֵּית לָן (מ) רְשׁוּת הָרַבִּים, אֲבָל כַּרְמְלִית שֶׁהִיא מְחוּץ לָעִיר, (כו) אוֹ חָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת, שָׁרֵי (מרדכי פרק הזורק (סי׳ שצה) וסמ״ג (ל״ת נה) ודברי עצמו) (תשובות מהר״מ סימן צ׳). וְעִיר הַמֻּקָּפֶת חוֹמָה וְלֹא עֵרְבוּ בָּהּ, (כז) כְּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת דָּמֵי (מרדכי סוף פרק הדר (עירובין סי׳ תקנו) ותרומת הדשן סימן ע״ג וע״ד). (כח) וְאִם הַצְּנוֹר לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, שֶׁעוֹבְרִים הַמַּיִם דֶּרֶךְ מָקוֹם פְּטוּר לְכַרְמְלִית, יֵשׁ לְהָקֵל (מהרי״ל (עירוב מנהגים סי׳ יט)). (כט) וְכֵן עִקָּר:

*) (עַיֵּן לְעֵיל סִימָן שמ״ה סָעִיף (ו׳) [ז׳] וּבְמַה שֶּׁצִּיַּנְתִּי שָׁם (סק״ט)).

שנח דִּין אֵיזֶה מְקוֹמוֹת נִקְרָאִים מֻקָּפִים לְדִירָה. וּבוֹ י״ד סְעִיפִים:

א מִשְׁנָה בְּצַרוּכִין כ״ב (ע״ב) וּבְרַבִּי עֲקִיבָא שָׁם.

א אכָּל הֶקֵּף שֶׁלֹּא הֻקַּף (א) * לְדִירָה, (ב) כְּגוֹן גִּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים (ג) וּבַרְגָּנִים (ד) שֶׁאֵינָם עֲשׂוּיִים אֶלָּא לִשְׁמֹר בְּתוֹכָן, (ה) אָסְרוּ חֲכָמִים לְטַלְטֵל בְּתוֹכָהּ יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אַמּוֹת אִם הוּא יוֹתֵר (ו) מִפְּאֹתַיִם, אֲבָל אִם הִיא פָּאתַיִם, (ו) שָׁהוּא שִׁעוּר שִׁבְעִים אַמָּה (ז) וְאַרְבָּעָה טְפָחִים עַל שִׁבְעִים אַמָּה וְאַרְבָּעָה טְפָחִים, (ח) מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכֻלּוֹ, (ט) בֵּין

בֵּאוּר הַיטֵב

א (מ) **מִפְּאֹתַיִם.** דְּאִז נִקְרָא כַּרְמְלִית, אֲבָל אִם הוּא סְאָתַיִם נִקְרָא קַרְפֵּף, וְהוּא רְשׁוּת אַחַת עִם הֶחָצֵר לְכֵלִים שֶׁשְּׁבָתוּ בְּתוֹכָהּ וְלֹא לְכֵלִים שֶׁשְּׁבָתוּ תּוֹךְ הַבַּיִת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב

ג (מ) **רְשׁוּת הָרַבִּים.** מִכָּל מָקוֹם שִׁיּוּר לְמִגּוֹ בְּעִיר גְּדוֹלָה שֵׁשׁ שֵׁשׁ רִבּוֹא. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא), עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַזֶּה אָסוּר [וּמַה שֶּׁנִּרְשָׁם בַּהַגָּ״ה בַּיִת יוֹסֵף תּוֹסְפוֹת וְהָרא״ש, לֹא נִזְכַּר בַּתּוֹסְפוֹת וְרא״ש לְעִנְיַן בַּיִת כְּלָל, דְּהֵם פּוֹסְקִים כְּבַיִת לְהָקֵל אֲפִלּוּ בִּסְמוּכָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים, רַק לְפִי דִּבְרֵיהֶם (נִשְׁמְעוּ) [נִשְׁמַע] גַּם לְעִנְיָנֵינוּ]: **(כה) אֲפִלּוּ בַּזְּמַן הַזֶּה דְּלֵית וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, לְדַעַת הַסּוֹבְרִים דְּכָעִינָן דַּוְקָא שִׁשִּׁים רִבּוֹא בּוֹקְעִין בּוֹ, וְזֶה אֵינוֹ מָצוּי, מִכָּל מָקוֹם גְּזָרִינַן אִשּׁוּ עִיר גְּדוֹלָה שֶׁיְּזַדְּמֵן שֶׁיִּהְיֶה שִׁשִּׁים רִבּוֹא [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא)]: **(כו) אוֹ חָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּהֶחָצֵר שֶׁבּוֹ הַבַּיִת [אוֹ חָצֵר קְטַנָּה שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבַּע עַל אַרְבַּע] סְמוּךְ לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת, וּכְשֶׁשּׁוֹפֵךְ הַמַּיִם יֵרֵד לְאוֹתָהּ חָצֵר, שָׁרֵי לְכֻלֵּי עָלְמָא, כֵּיוָן דְּלֹא זָרִיק לְהָדְיָא, אֶלָּא כְּחוֹ, לֹא גָּזְרוּ בָּזֶה (טו) וְשָׁרֵי לִשְׁפֹּךְ אֲפִלּוּ עַל פִּי הַבִּיב: **(כז) כְּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת דָּמֵי.** כֵּיוָן דְּכָאֶמֶת יֵשׁ לָהּ מְחִיצוֹת, אֶלָּא שֶׁמְּחֻסֶּרֶת עֵרוּב: **(כח) וְאִם הַצִּנּוֹר וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁצִּנּוֹר הַמְקַלֵּחַ מַיִם בְּכַרְמְלִית הוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, וְאִם כֵּן עוֹבֵר הַמַּיִם דֶּרֶךְ מָקוֹם פְּטוֹר, מֻתָּר לִשְׁפֹּךְ אֲפִלּוּ בְּמִתְכַּוֵּן שֶׁיֵּרְדוּ הַמַּיִם לְכַרְמְלִית, וְהֵינוּ אֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּחְמִירִים לְעַיל בְּסִימָן שמ״ו סוֹף סָעִיף א׳ דְּרָךְ מָקוֹם פְּטוֹר, הָכָא דְּלֹא זָרִיק לְהוּ מַמָּשׁ, אֶלָּא כְּחוֹ, יֵשׁ לְהָקֵל [הַגְּרָ״א]: **(כט) וְכֵן עִקָּר.** עַיֵּן בְּכָפְרֵי מָגְדִּים (מש״ז סק״ח) שֶׁמְּצַדֵּד דְּאַכָּל הַגָּהָ קַאֵי, וְאַף אַרֹאשׁ דְּבָרָיו:

א (א) **לְדִירָה.** דִּירַת (מ) אָדָם וְתִשְׁמִישָׁיו: **(ב) כְּגוֹן גִּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים.** שֶׁמַּקִּיפִים אוֹתָם (נ) רַק לִשְׁמֹר אֶת הַפֵּרוֹת וְהַזְּרָעִים שֶׁבְּתוֹכָן, וְהוּא הַדִּין קַרְפֵּף (ג) שֶׁהוּא הֶקֵּף גָּדוֹל חוּץ לָעִיר הַכְנִיס שָׁם עֲצִים לְאוֹצָר: **(ג) וּבַרְגָּנִין.** סַכַּת (ד) שׁוֹמְרִים שֶׁבַּשָּׂדוֹת: **(ד) שֶׁאֵינָן עֲשׂוּיִין וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, (ה) אַף עַל גַּב דְּסָכָּה זוֹ נַעֲשֵׂית לִישִׁיבַת הַשּׁוֹמֵר, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאֵין דִּירָתָם שָׁם מַחֲמַת עַצְמָן אֶלָּא לִשְׁמֹר הָאֲוִיר שֶׁלְּפְנֵיהֶן אֵין זוֹ דִּירָה חֲשׁוּבָה מַחֲמַת עַצְמָהּ, וַהֲרֵי זוֹ כְּהֶקֵּף שֶׁל גִּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים, וַאֲפִלּוּ הִיא מְקֹרָה בְּגַג (ו) נָמֵי לֹא מִחַשְׁבָה דִּירָה, וְעַיֵּן בְּאוֹר הַלָּכָה בְּסִימָן שס״ב (ד״ה או) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: **(ה) אָסְרוּ חֲכָמִים וְכוּ׳.** דְּאַף עַל גַּב דְּמִן הַתּוֹרָה (ז) כֹּל שֶׁמֻּקָּף מְחִיצוֹת גְּבוֹהוֹת עֲשָׂרָה אַף עַל פִּי שֶׁהִיא רְחָבָה כַּמָּה כּוֹרִים הוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד גָּמוּר וּמֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכֻלּוֹ, מִכָּל מָקוֹם חֲכָמִים אָסְרוּ בְּהֶקֵּף גָּדוֹל יוֹתֵר מִבֵּית סָאתַיִם שֶׁלֹּא הֶקֵּף לְדִירָה, שֶׁהוּא (ס) דּוֹמֶה קְצָת לִרְשׁוּת הָרַבִּים וּלְכַרְמְלִית, שֶׁלֹּא לְטַלְטֵל בָּהּ בְּיוֹתֵר מֵאַרְבַּע אַמּוֹת כְּמוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וּבְכַרְמְלִית: **(ו) שֶׁהוּא שִׁעוּר שִׁבְעִים וְכוּ׳.** דְּבֵית סְאָה הוּא חֲמִשִּׁים, דְּהֵינוּ בֵּין כֻּלּוֹ אֲלָפַיִם וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה, בְּאַמָּה רְחָב, וּבֵית סְאָתַיִם הוּא חֲמֵשׁ מֵאוֹת אֲלָפִים אַמָּה, בְּאַמָּה רְחָב, וּכְשֶׁתַּעֲשֶׂה מִזֶּה שָׁדָה מְרֻבַּעַת הוּא בְּעֶרֶךְ שִׁעוּר שִׁבְעִים אַמָּה וְאַרְבָּעָה טְפָחִים אֹרֶךְ עַל שִׁבְעִים אַמָּה וְאַרְבָּעָה טְפָחִים רְחָב: **(ז) וְאַרְבָּעָה טְפָחִים.** וּמְעַט יוֹתֵר (ט) כְּשִׁעוּר אָצְבַּע בְּעֶרֶךְ, וְלֹא חָשׁוּ לְהַזְכִּירוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוּעָט, וְאַף עַל פִּי כֵן (י) יָכוֹל לְחַשְׁבוֹ בַּחֶשְׁבּוֹן, וְכֹל שֶׁלֵּיכָא יוֹתֵר עַל שִׁבְעִים אַמָּה וְאַרְבָּעָה טְפָחִים וְאוֹתוֹ מַשֶּׁהוּ, מֻתָּר לְטַלְטֵל. וְעַיֵּן בְּקִצּוּר שֻׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב דִּלְפִי אַמּוֹת שֶׁלָּנוּ שֶׁהֵם גְּדוֹלִים הוּא חֲמִשִּׁים וְשָׁלֹשׁ עַל חֲמִשִּׁים וְשָׁלֹשׁ: **(ח) מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכֻלּוֹ.** וְסָמְכוּ חֲכָמִים בְּשִׁעוּר זֶה אַשְׁעוּרָא (יא) שֶׁל חֲצַר הַמִּשְׁכָּן שֶׁהָיָה בֵּית סָאתַיִם בְּכֻלּוֹ וְהָיוּ מְטַלְטְלִים בּוֹ: **(ט) בֵּין שֶׁהוּא מְרֻבָּע.** וְהַכְּלָל בָּזֶה, דְּכֹל דְּלֵיכָא יוֹתֵר (יב) מֵחֲמֵשׁ אֲלָפִים בְּתִשְׁבֹּרֶת, לַיִת לָן בָּהּ, בֵּין

בֵּאוּר הַלָּכָה

א * **לְדִירָה.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״א) וְשַׁעַר הַצִּיּוּן (סק״א). וְהִנֵּה בְּמַתְנִיתִין רֵישׁ פְּרָקִין (יז:) מְבֹאָר כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁהֵם מֻקָּפִים לְדִירָה, דְּהֵינוּ דִּיר וְסָהַר וּמַקֵּצָה וְחָצֵר וְכֵן פִּפֵּי בִּירָאוֹת, וּכְכָל הָנֵי אֲפִלּוּ בְּיוֹתֵר מִפָּאתַיִם מֻתָּר לְטַלְטֵל בָּהֶם, וְכָל אֵלּוּ אֵינָם מְקֹרִים וְאַף עַל פִּי כֵן בִּכְלַל דִּירָה דְּמִיָּא. רַשׁ״י (שם ד״ה וחצר) בְּטַעֲמוֹ שֶׁל דָּבָר, דִּפְפֵי בִּירָאוֹת הוֹאִיל וּמְיַמֵּיהֶן רְאוּיִין לִשְׁתִּיַּת אָדָם תַּשְׁמִישׁ דִּירָה מַעֲלֶיהָ הֵיא, וְכֵן דִּיר וְסָהַר וְכוּ׳ מִשּׁוּם דְּהוּא אָרִיר שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ לְדִירַת אָדָם לְכַנִּיסָה וִיצִיאָה תָּמִיד, עַד כָּאן. וְהַדָּבָר צָרִיךְ בֵּאוּר בְּמִקְצָת, דִּכְשֶׁלְּמָא בְּחָצֵר שִׁיּוּךְ טַעֲמָא, מִשּׁוּם דִּבְחָצֵר מְנַחִים כַּמָּה וְכַמָּה דְּבָרִים שֶׁצָּרִיךְ לוֹ בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה, וּבִשְׁבִיל זֶה מִקְרֵי דִּירָה, וּכְמוֹ כֵן מַקֵּצָה, שֶׁהוּא רָחְבָּהּ שֶׁאֲחוֹרֵי בָּתִּים, שֶׁגַּם שָׁם מְנַחִים צָרְכֵי דִּירָתוֹ אֶלָּא שֶׁאֵין תַּשְׁמִישׁוֹ תָּדִיר כְּמוֹ חָצֵר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִיטְבָּ״א בְּפֶרֶק בְּתָרָא (קא. ד״ה הדלת) בְּשֵׁם רַשׁ״י (שם ד״ה הדלת) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, רְחָבָה שֶׁאֲחוֹרֵי הַבָּתִּים קְרֵי מַקֵּצָה לְפִי שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין בָּהּ תְּדִיר וּמְשִׁימִין שָׁם עֵצִים לְאוֹצָר, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, אֲבָל דִּיר וְסָהַר מַאי טַעֲמָא. וְצָרִיךְ לוֹמַר, דַּגַּם שָׁם, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ שִׁיּוּכָא כְּלָל לְבֵיתוֹ, אַף עַל פִּי כֵן בֵּינוֹ שִׁיּוּצָא וְנִכְנָס שָׁם תָּדִיר לְעֵין עַל הַזָּכָל וְאֵגֶב לַחֲלֹב אוֹתָם וְלִגְזֹז אוֹתָם (עַיֵּן שְׁבִיעִית פֶּרֶק ג׳ (מ״ד) בָּר״ש), בְּמָקוֹם דִּירָתוֹ דְּמִיָּא. וְצָרִיךְ לוֹמַר לְרַשׁ״י דְּרַחְבָּה אֵינוֹ דּוֹמֶה לְקַרְפֵּף, דְּאַף עַל גַּב דְּגַם קַרְפֵּף עֲשׂוּי לְהַכְנִיס שָׁם עֵצִים לְאוֹצָר, כְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י גּוּפֵיהּ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּקַרְפֵּף הוּא חוּץ לָעִיר, מִפְּתָמָא כְּשֶׁמַּכְנִיס שָׁם עֵצִים אֵין דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּם מִיָּד מֵאַחַר שֶׁהֵנִּיחָם חוּץ לָעִיר, וּלְהַכְּךָ בִּרְחָבָה שֶׁאֲחוֹרֵי הַבָּתִּים שָׁם מִפְּתָמָא הַנִּיחַ אֶת הָעֵצִים שֶׁבְּדַעְתּוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מֵהֶם בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה, וְיִכָּנֵס שָׁם בְּכָל עֵת, וּמִשּׁוּם הָכִי צָרְכֵי דִּירָתוֹ הוּא. [אַךְ שָׁזֶה תֵּימָא, דְּהָא רְחָבָה שֶׁאֲחוֹרֵי הַבָּתִּים מִבֹּאר בְּשַׁ״ס דַּף כ״ד (ע״א) דְּאֵין מְטַלְטְלִין בּוֹ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּמַתְנִיתִין מְיֻרֵי בְּפָתַח וּלְכָסוּף הַקֶּף, וּכְמִסְקָנַת הַשַּׁ״ס שָׁם, אֶלָּא דְּאִם כֵּן מַאי עֲדִיפוּתָא דְּמַקֵּצָה מִקַּרְפֵּף, הָא גַּם קַרְפֵּף אִי פָּתַח וּלְכָסוּף הֶקֵּף מְהֻנֵּי, וְצָרִיךְ לוֹמַר, מִשּׁוּם דְּהַאי קַרְפֵּף דְּמַתְנִיתִין מְיֻרֵי בְּחוּץ לָעִיר, וְאִם כֵּן לֵיכָא שָׁם שׁוּם פָּתַח, וּלְהָכִי קָפְסִיק דְּקַרְפֵּף אֵינוֹ מֻקָּף לְדִירָה, וּרְחָבָה מֻקָּף לְדִירָה דְּרַחְבָּה עַל פִּי רֹב פָּתַח לָהּ פָּתַח מֵאַחַר שֶׁצָּרִיךְ לָהּ לְתַשְׁמִישֵׁי בָּתִּים. אֲבָל דְּבָאֶמֶת

(מו) מֵאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ו) בְּמַסְקָנָתוֹ, עַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁיִּשַּׁב דִּבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף שֶׁכָּתַב לְכְאוֹרָה הַפֶּךְ זֶה:

א (מ) עַיֵּן בְּרַשׁ״י כ״ב עָמּוּד א׳ בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל כָּל אָדָם וּבְדַף י״ח בְּמַתְנִיתִין בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל וְחָצֵר: (נ) בַּ״ח (ד״ה ומה שכתב ום״ש שאינן) וְעוֹלֶת שַׁבָּת (סק״ב) וּמָאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א): (ג) רַשׁ״י בְּמִשְׁנָה דַּף י״ח (ע״א ד״ה לגינה): (ד) רַשׁ״י ט״ו עָמּוּד א׳ (ד״ה משום) וְרַשְׁבָּ״א בְּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (נ א עח): (ה) רַשׁ״י שָׁם בְּדַף ט״ו בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל מִשּׁוּם וְרַשְׁבָּ״א בְּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שם): (ו) רַשׁ״י כ״ב (ע״א) בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל וְכָל דִּירָה: (ז) גְּמָרָא דַּף ס״ז עָמּוּד ב׳: (ח) לְבוּשׁ (ס״א): (ט) שָׁם: (י) רַמְבַּ״ם בְּפֶרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (פ״ב מ״ה) וְתוֹסְפוֹת (כנ: ד״ה ר״ע) וְאוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ קל אות א), וְכֵן הִסְכִּים בְּלְבוּשׁ (ס״א) וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א): (יא) גְּמָרָא (כנ:): (יב) רַמְבַּ״ם (שם):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שנח

שָׁהוּא מֻרְבָּע בֵּין שָׁהוּא עָגֹל (י) [ב]אוֹ אָרִיךְ (ג) וְקַטְּיָן, (יא) [ג]וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָרְכּוֹ יוֹתֵר מִשְּׁנַיִם בָּרָחְבּוֹ (ג) (יב) אַמָּה אֶחָת. וְאִם הַקֶּף לְדִירָה, [ד]אֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ כַּמָּה מִילִין, מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכֻלּוֹ. הַגָּהָה: וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן ת"א דִּין סְתָם עֲיָרוֹת (יג) אִי מַקָּפוֹת לְדִירָה. וְיֵשׁ אוֹמְרִים (יד) דִּסְתָם קַרְפִּיפוֹת שָׁלָנוּ מִקְרֵי מַקָּפוֹת לְדִירָה, (טו) דְּרָגִילִים לִפְתֹּחַ פֶּתַח תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ לְהַקִּיף (מרדכי פרק עושין פסין (סי' תפפ)). וְיֵשׁ אוֹמְרִים עוֹד, דְּכָל קַרְפֵּף שֶׁהוּא (ד) (טז) סָמוּךְ לְבֵיתוֹ מִקְרֵי הֶקֵּף לְדִירָה, כִּי (יז) דַּעְתֵּהּ עָלָהּ (הגהות אשירי פרק ב' דעירובין (סי' ג), (יח) וְיֵשׁ חוֹלְקִין בָּזֶה (בית יוסף בשם תוספות (כב. ד"ה ומ"מ)): [ב] וּמַה נִּקְרָא מַקָּף

ב שם (ע"א) בְּמִשְׁנָה וּכְרַבִּי יוֹסֵי. ג שם. ד שם בְּמִשְׁנָה. ה שם בְּגְמָרָא כ"ד (ע"א) וּכְרַב נַחְמָן.

בַּאֵר הַיטֵב

סִימָן שע"ב (ס"א): (ג) **וְקַטְּיָן.** כְּגוֹן שֶׁהוּא אָרֹךְ מֵאָה אַמָּה וְרָחָב חֲמִשִּׁים אַמָּה, שֶׁהוּא עוֹלֶה כְּמֻרְבָּע שֶׁל שִׁבְעִים אַמָּה: (ג) **אַמָּה.** כַּחֲצִי הַמִּשְׁקָל שֶׁהֵיָה אָרֹךְ מֵאָה אַמָּה וְרָחָב חֲמִשִּׁים אַמָּה, שֶׁהוּא הֵינוּ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַמָּה, שֶׁיּוּכַל לְטַיֵּל בָּהּ. וְהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ סְכוֹת שׁוֹמְרִים שָׁדַּר שָׁם (ז) **סָמוּךְ לְבֵיתוֹ.** הֵינוּ בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַמָּה, שֶׁיּוּכַל לְטַיֵּל בָּהּ. וְהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ סְכוֹת שׁוֹמְרִים שָׁדַּר שָׁם

בַּאוּר הַלָּכָה

מִלְּשׁוֹן הַשַּׁ"ס דְּקָאָמַר (שם) **רְחָבָה אֵין מְטַלְטְלִין וְרַב נַחְמָן אָמַר אִי פְּתַח לָהּ וְכוּ' מִשְׁמַע לְכאוֹרָה אִיפְּכָא, דְּעַל פִּי רֹב אֵין פְּתַח פְּתוּחַ לִרְחָבָה, וּמְשׁוּם הָכִי הֶחְלִיט גַּם כֵּן דְּאֵין מְטַלְטְלִין, וְצָרִיךְ עִיּוּן לִרְשׁ"י, וְעַיֵּן בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל** (קא.) **דְּמְפָרֵשׁ פֵּרוּשׁ אַחֵר בְּמַקָּצָה].** וְדַע, דִּבְרֵבֵנוּ יוֹנָתָן (ו. ד"ה אמרו) כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, דִּיר, שֶׁיֵּשׁ לוֹ מְחִיצוֹת וּבַיִת בְּתוֹכוֹ לְרוֹעָה וּלְשָׁם שָׁלְחָם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמִשְּׁמַע מִנֵּיהּ דְּטַעֲמָא דְּדִיר מְשׁוּם דְּיֵשׁ שָׁם דִּירַת אָדָם, וְלֹא מִשְּׁמַע כֵּן מִפֵּרוּשׁ רַשְׁ"י (כב. ד"ה כל אוירי), אֶלָּא דִּבְכָנִיסָה וִיצִיאָה תָּמִיד לְשָׁם לְטַפֵּל אוֹתוֹתָם סָגִי. וְכֵן בְּרִיטְבָ"א (שם ד"ה ודר) כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, הוֹאִיל וְהָרוֹעֶה עוֹמֵד עִמָּהֶם שָׁם תָּמִיד חָשִׁיב הֶקֵּף דִּירָה, עַד כָּאן, מִשְּׁמַע גַּם כֵּן כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּ מְשׁוּם דְּעוֹמֵד שָׁם תָּדִיר לְשָׁמְשָׁם, וְלֹא מְשׁוּם שֶׁיֵּשׁ לוֹ עוֹד שָׁם דִּירָה, וְכֵן מִשְּׁמַע שָׁם עוֹד בְּרִיטְבָ"א בְּתַחְלַת דְּבָרָיו, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב. **וְדַע עוֹד, דִּסְבָרַת רַשְׁ"י לְעִנְיַן פְּסֵי בֵּירָאוֹת מְשׁוּם דְּמִימֵיהֶן חָזוּ לְאָדָם, תֹּאמַר מֵעַתָּה דִּירָה מַעֲלֶיהָ הִיא, אַיְנָה מִסְתַּבֶּרֶת לְדִבְרֵי הַכֹּל, דִּלְפִי דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת דַּף** י"ח בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל אֲפִלּוּ, **לְתַרְוַיְיהוּ בָּתַר** (ד)**כְּבֵי הַאי גַּוְונָא לֹא חָשִׁיב מָקֹם לְדִירָה,** עַיֵּן שָׁם שֶׁהַקְשׁוּ מַהֲאי דַּחֲבָלִים וּבְפֵסֵי בֵּירָאוֹת לֹא הַקְשׁוּ אֶלָּא מְשׁוּם מְצָוָה, עַיֵּן שָׁם, **וְכֵן הִסְכִּים בְּרִיטְבָ"א דַּף כ"ב** (ע"א ד"ה מתני' אמרו לה), **וְכֵן נוֹטֶה דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו** (שם ד"ה מתני' לא אמרו) **שְׁדִירַת שָׁעָה כִּי הַאי לִשְׁתּוֹת אוֹ לְהַשְׁקוֹת הַבְּהֵמָה לֹא חָשִׁיבָא דִּירָה כְּלָל. וּבְעִקַּר מַאי דְּמִשְׁמַע מֵרַשְׁ"י דְּדוֹקָא דִּירַת אָדָם חָשִׁיבָא דִּירָה וְלֹא דִּירַת בְּהֵמָה, צָרִיךְ עִיּוּן לְכאוֹרָה מִנָּא לְהוּ הָא, וְאַמַּאי לֹא נֵימָא כְּפִשּׁוּטוֹ דִּדִּיר וְסָהַר כֵּיוָן שֶׁהֵם מְיֻחָדִים לְדִירָה לְבַהֲמוֹת בְּשָׁעָה שֶׁהֵם בָּאִים מִן הַשָּׂדֶה וּלְלִינַת לַיְלָה, אֵינָם בִּכְלַל כַּרְמְלִית וּרְשׁוּת הָרַבִּים דִּלְגַבֵּי בְּהוּ מִידִּי, וּבְאֶמְתָּ בְּרַמְבַּ"ם פֶּרֶק** ט"ז **לֹא נִזְכַּר מְאוּמָה מִזֶּה דְּבָעֵינַן דִּירַת אָדָם,** וְכֵן מָצָאתִי בְּרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו (שם) שֶׁהֵבִיא מִשָּׁם רַשְׁ"י וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, פִּסִּין נַמֵּי מַקָּפִין לְדִירָה שֶׁהַבְּהֵמָה עוֹמֶדֶת שָׁם, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְאַף שֶׁפֵּרַשׁ"י שֶׁלְּפָנֵינוּ לֵיתָא לְדִבְרֵיהֶם אֵלּוּ וְאַדְּרַבָּה רַשְׁ"י דָּחִיק לְפָרֵשׁ מְשׁוּם דְּהַמַּיִם חָזֵי לִשְׁתִּיַּת אָדָם, עַל כָּל פָּנִים לִפְנֵי הָרַשְׁבָּ"א הָיָה גִּרְסָא זוֹ, וְשָׁמְעִינַן מִזֶּה דְּבַעֲמִידַת בְּהֵמָה נִחְשָׁבָה דִּירָה, וּלְפִי שִׁיטָה זוֹ אֵין צָרִיךְ כְּלָל לְדָחוֹק כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל מְשׁוּם דִּמְטַפֵּל שָׁם תָּמִיד מִקְרֵי דִּירַת אָדָם, וְהוּא דָּחַק, דַּהֲלֹא הַכֹּל יוֹדְעִים דְּשֶׁלֹּא לְשֵׁם דִּירָה הוּא שָׁם, דַּהֲלֹא עִקַּר הֶקֵּף הַדִּיר בִּשְׁבִיל בְּהֵמוֹת נַעֲשׂוּ, אֶלָּא דִּמְפֵיקָא לְשַׁיְּשָׁנוּ שָׁם בְּהֵמוֹת צָרִיךְ אָדָם לְטַפֵּל בָּהֶם, וְאִם כֵּן עַל כָּל פָּנִים הֶקֵּף לֹא נַעֲשָׂה בִּשְׁבִיל דִּירַת אָדָם. וַאֲפִלּוּ לִשִׁיטַת רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן דְּמַיְירֵי דְּהַשּׁוֹמֵר יֵשׁ לוֹ שָׁם דִּירָה, גַּם כֵּן לֹא נִיחָא כָּל כָּךְ, דְּמַאי עֲדִיפָא דִּירָה זוֹ מִדִּירָה שֶׁהִיא לִשְׁמִירַת הַשָּׂדוֹת דְּלֹא מַהֲנֵי לְהָנֵי מִפְרָשִׁים גּוּפָא, וְהָכִי פְּסָקִינַן לְקַמָּן בְּרֵישׁ סִימָן שס"ב (ס"א), וּמַה לִּי שְׁמִירַת הַשָּׂדוֹת וּמַה לִּי שְׁמִירַת הַבְּהֵמוֹת, אֶלָּא דְּיֵשׁ לוֹמַר דִּלְרַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן נִיחָא, דְּלִדִידֵיהּ אָפְשָׁר דְּגַם בִּשְׁמִירַת הַשָּׂדוֹת חָשִׁיבָא דִּירָה אִם הַשּׁוֹמֵר יוֹשֵׁב שָׁם תָּמִיד יוֹם וָלַיְלָה, וְכִדְמַשְׁמַע בְּפֶרֶק בְּתָרָא [בַּמִּשְׁנָה שָׁם אֵילָן הַמַּסָּךְ שֶׁכָּתַב שָׁם (לג. ד"ה איל"ן), לְפִי שֶׁהוּא אֵינוֹ מֻקָּף לְדִירָה, כְּלוֹמַר לְדוּר בּוֹ יוֹם וָלַיְלָה וכו', וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַתּוֹסָפָת שַׁבָּת (סק"א), וּכְעֵין זֶה מַשְׁמַע גַּם כֵּן קָצַת בְּפֶרֶק ב' (ו:) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וּבִלְבַד שֶׁיֵּשׁ שָׁם שׁוֹמֵרָה (לו) שׁוֹמֶרֶת וכו'], וְהָכָא מַיְירֵי שֶׁהַשּׁוֹמֵר יוֹשֵׁב שָׁם תָּמִיד, וְכָל זֶה דִּחַק, דִּכְיוָן דְּדִיר וְסָהַר הֵם דִּבְרֵי הַמְסַלְסֵל, הַיּוֹם כָּאן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁהַמָּקוֹם עָגֹל אוֹ מֻרְבָּע אוֹ שְׁאָר צוּרוֹת, וּכְדִלְקַמָּה: (י) **אוֹ אָרִיךְ וְקַטְּיָן.** כְּגוֹן שֶׁהָיָה אָרֹךְ מֵאָה וְרָחָב חֲמִשִּׁים, שֶׁהוּא עוֹלֶה כְּמֻרְבָּע שֶׁל שִׁבְעִים [אַמָּה] וְאַרְבָּעָה טְפָחִים: (יא) **וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָרְכּוֹ וְכוּ'.** דְּהֵינוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה עַל כָּל פָּנִים אָרְכּוֹ יוֹתֵר מִמֵּאָה אַמָּה, דְּכָל שֶׁהוּא (יג) שָׁטַח גָּדוֹל, אַף בְּאָרְךָ לְחוּד, מְחַלְּפֵי בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְכַרְמְלִית, וּבְמֵאָה אַמָּה לֹא רָצוּ לִגְזֹר מִפְּנֵי שֶׁמְּצִינוּ בַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּן שֶׁאָרְכּוֹ מֵאָה וְרָחְבּוֹ חֲמִשִּׁים: (יב) **אַמָּה אֶחָת.** אֲבָל בְּפָחוֹת מֵאַמָּה לֹא גָּזְרוּ, וְכָל זֶה בְּדַוְקָא (יד) אִם הָיָה עַל כָּל פָּנִים בֵּית סָאתַיִם בֵּין כֻּלָּהּ, [א]אֲבָל אִם בֵּין כֻּלָּהּ לֵיכָא בֵּית סָאתַיִם לֹא קַפְּדִינַן בָּזֶה וַאֲפִלּוּ הָיָה אָרְכּוֹ הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמֵּאָה אַמָּה נַמִּי מֻתָּר לְטַלְטֵל בְּכֻלָּהּ כֹּל שֶׁמֻּקָּף מְחִיצוֹת: (יג) **אִי מַקָּפוֹת.** פֵּרוּשׁ, הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ חוֹמָה סָבִיב לָעִיר. וּמְבֹאָר שָׁם דְּמִן הַסְּתָם אָמְרִינַן דְּהֶקֵּף לְדִירָה, דְּאֵין דֶּרֶךְ לְהַקִּיף אֶלָּא אַחַר שֶׁבָּנוּ הַבָּתִּים מִתְּחִלָּה וְהָוֵי בָּנוּי וּלְבַסּוֹף הֶקֵּף דְּמַהֲנֵי וּכְדִלְקַמָּן (ס"ב): (יד) **דִּסְתָם קַרְפִּיפוֹת וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ, (טו) וּפָתַח הַבַּיִת פְּתוּחָה לָהֶם: (טו) **דְּרָגִילִים.** כְּגוֹן הָרַמְ"א בְּמָקוֹם שֶׁאֵין אָדָם זוֹכֵר אִם הַקַּרְפִּיפוֹת נִבְנוּ קֹדֶם הַבָּתִּים, אוֹ לְאַחַר הַבָּתִּים וְלֹשֶׁם תַּשְׁמִישׁ דִּירָה, וּבָזֶה כָּתַב דְּרוֹב קַרְפִּיפוֹת שֶׁלָּנוּ הֶקֵּפוּ אַחַר בְּנְיַן הַבָּתִּים לְתַשְׁמִישֵׁי הַבָּתִּים. וְדָבָר פָּשׁוּט הוּא דְּלוּלֵא הוּא כְּלָלָא הוּא בְּכָל מָקוֹם וּבְכָל זְמַן, וְיֵשׁ לְרֵאוֹת בָּזֶה בִּזְמַנֵּנוּ לְפִי מִנְהַג הַמְּקוֹמוֹת: (טז) **סָמוּךְ לְבֵיתוֹ.** וְכָל שֶׁהוּא סָמוּךְ לָעִיר (טז) מִקְרֵי סָמוּךְ לְבֵיתוֹ, לְדַעָה זוֹ: (יז) **דַּעְתֵּהּ עָלָהּ.** וּפְשׁוּט (יח) דְּאַף לְדַעָה זוֹ דַּוְקָא בְּשָׁבְנָה הַבַּיִת וְאַחַר כָּךְ הִקִּיף, וְקָא מַשְׁמַע לַן דְּאַף עַל גַּב דְּלֹא פָּתַח לֵיהּ, אֲפִלּוּ הָכִי כֵּיוָן שֶׁהִיא סְמוּכָה לָעִיר הַרְבֵּה, דַּעְתֵּהּ עָלָהּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ תָּדִיר, וּמִסְתָּמָא הַקִּפָּה לְדִירָה: (יח) **וְיֵשׁ חוֹלְקִין בָּזֶה.** וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּכָל שֶׁלֹּא פָּתַח וּלְבַסּוֹף הֶקֵּף, לֹא (יט) אֲפִלּוּ בְּסָמוּכָה מַמָּשׁ לְבֵיתוֹ, כֹּל שֶׁלֹּא פָּתַח וּלְבַסּוֹף הֶקֵּף, לֹא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יג) כֵּן מוּכָח מִדִּבְרֵי הַלְּבוּשׁ שֶׁהִתְקִינוּ לָעִיל: (יד) כֵּן מַשְׁמְעוּת הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ט"ז דִּין ד' וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת כ"ה עָמוּד ב' בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל קַרְפֵּף וְהָאֶשְׁכּוֹל (ח"ב סי' סז), וְכֵן מְצֻדָּד בְּפֵרוּשׁ מְגִלַּת אֶסְתֵּר (א"א סק"ג) וּבְחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר (ד"ה סעיף א') וּבְבֵית מֵאִיר (ד"ה סעיף א'). וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּבֵית מֵאִיר שֶׁמְּדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת (שם) בְּתִירוּצָא קַמָּא לֹא נִרְאֶה כֵּן, אֵינוֹ מֻכְרָח, דִּלְא רָצוּ לְתָרֵץ כֵּן מְשׁוּם שֶׁהוּא דָּחֹק לְפָרֵשׁ כֵּן בְּסוּגְיָא דְּמַשְׁמַע דְּמַיְירֵי בְּבֵית סְאתַיִם שַׁלְּמִים, מִדְּקָאָמַר כֵּיוָן דִּנְפַרְצָה מִיתְּרוּ וְכוּ' עַיֵּן שָׁם: (טו) כֵּן מוּכָח בְּמִרְדְּכִי שֶׁהֵמְצִיא דִּבְרֵי הַגָּהוֹת אֲשֵׁרִי". וְהַמְּגַן אַבְרָהָם (סק"ד) (טז) בְּדִמְבֹאָר בְּהֶדְיָא בְּמִתְנִיתִין (כג.) וּבְדִבְרֵי הַגָּהַת אֲשֵׁרִי" הִפְרִיז עוֹד יוֹתֵר שֶׁהֲרֵי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (ו:, ד"ה מתני') דְּכָל שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַתְּחוּם שֶׁיָּכוֹל בַּעַל הַבַּיִת לֵילֵךְ וּלְטַיֵּל בָּהּ, גַּם כֵּן סְמוּכָה לָעִיר מִיקְרֵי, [ב]וְלֹא הֶעְתַּקְנוּ דִּבְרֵיהֶם מִשּׁוּם דִּבְלָאוּ הָכִי דָּעָה דִּיחִידָאָה הִיא וְקַלָּא גְּדוֹלָה, וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסָעִיף קָטָן שֶׁאַחַר זֶה, וְאִם כֵּן מִנָּא לֵיהּ לְהַרְכִּיב עוֹד אַקַּלָּא דְּהַגָּהַת אֲשֵׁרִי" קַלָּת רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן, הָלֹא אָפְשָׁר דְּהַגָּהַת אֲשֵׁרִי" אֵינוֹ מַקֵּל כְּלָל כֵּלַי הַאי וּמְפָרֵשׁ דִּסְמוּכָה לָעִיר הוּא כְּפִשְׁטֵיהּ בְּכָל מָקוֹם בְּתוֹךְ שִׁבְעִים אַמָּה, כְּדִתְנַן בְּדֶרֶךְ נ"ז (ע"א) נוֹתְנִין קַרְפֵּף לָעִיר, וְכֵן מַשְׁמַע לְהָדְיָא בִּדְבְרֵי הַגָּהַת אֲשֵׁרִי" שֶׁכָּתַב דְּהוֹאִיל וּקְרוֹבָה לְבֵיתוֹ דַּעְתּוֹ

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (ס"ב) לא חילק בזה [וכן מוכח בדבריו סכ"א]. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"י) כתב: ויש אומרים עוד שכל קרפף שהוא בתוך התחום נקרא מוקף לדירה כי דעתו עליו בשבת ואין זה עיקר.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah